

Raritetsåret 2014

Magnus Friberg

Detta år går till historien som det raritetsrikaste någonsin i Kvismaren. Det har bland annat setts rödhalsad gås, silkeshäger, citronärsla, dammsnäppa, hela 16 vitvingade tärnor, lundsångare, stäpphök, prärielöpare, jungfrutrana och orientseglare, se sidan 33. Inflödet av rara arter tycktes aldrig vilja ta slut. I den här artikeln tänkte jag berätta lite mer utförligt om de tre av dessa som sticker ut lite extra.

Orientseglare

För andra året i rad fick vi besök av denna extremt ovanliga seglare som har ett utbredningsområde från centrala Sibirien till Ostasien. Och i år dök den inte

bara upp en, utan två gånger! Den första observationen gjordes 10 maj, vilket är endast fem dagar tidigare än när arten sågs i Kvismaren i fjol. Gemensamt för båda åren är att den har hittats i samband med det första stora inflödet av tornseglare i Kvismaren. Man kan så klart misstänka att det på grund av detta kan röra sig om samma fågel. Till skillnad mot ifjol så sågs seglaren i år hela dagen ända till sent på kvällen då den drog söderut. Men två veckor senare var det dags igen, ett nytt stort inflöde av tornseglare skedde och plötsligt var där återigen en orientseglare över Rysjön! Samma fågel som är tillbaka, eller har den rent av varit här hela tiden? Många har letat, så att den skulle ha varit

Orientseglaren över Rysjön. Foto: Per Wedholm.
The Pacific Swift over Rysjön. Photo: Per Wedholm.

Prärielöparens fantastiska spel på Fornskinnsåkrarna. Foto: Håkan Svensson och Birgitta Dawidsson.
The displaying Buff-breasted Sandpiper at Fornskinnsåkrarna. Photo: Håkan Svensson and Birgitta Dawidsson.

klar känns osannolikt, men om det är samma fågel är svårare att bedöma, då det mellan dessa båda observationer har setts orientseglare i både Danmark och Tyskland, så det verkar ha varit ett visst östligt inflöde till våra delar av Europa. Samtidigt kan det rent teoretiskt vara samma seglare som setts i alla tre länderna, även om det känns långsökt. Raritetskommittén har här en delikat uppgift att beräkna sannolikheten för om det setts en, två eller tre orientseglare i Kvismaren under de senaste två åren.

Sedan återstår bara en fråga, vem hittar en orientseglare över Rysjön 2015?

Prärielöpare

Vän av ordning kan här påpeka att det sågs betydligt ovanligare arter än prärielöpare i Kvismaren 2014. Vän av ordning har då helt rätt, men det sågs ingenting i området som är ovanligare än en SPELANDE prä-

rielöpare. Denna spelglada fågel hittades på Fornskinnsåkrarna den 12 maj och var kvar på platsen även dagen därpå. Den höll ihop med en flock brushanar som den med jämna mellanrum bjöd upp till en fantastisk dans under dessa dagar och allt som oftast fick han de betydligt större brushanarna på flykt. Spelande prärielöpare har bara observerats vid två tidigare tillfällen i Sverige. Normal arena för denna dansanta herre är några få platser på ön Wrangel i nordöstra Ryssland samt norra Alaskas och Kanadas arktiska tundra.

Jungfrutrana

Kvismaren befäste i år sin plats som Sveriges överlägset bästa lokal för jungfrutrana. En individ av denna vackra art hittades vid Restamossen den 11 juni och var kvar i området till den 18 i samma månad.

År 1857 sköts Sveriges första jungfrutrana i Kvismaren och 1992 dök områdets

Jungfrutranan när den gick vid Husön. Foto: Hasse Molin.
The Demoiselle Crane at Husön. Photo: Hasse Molin.

andra exemplar upp i Fiskinge. Efter den observationen har det bara observerats en dragbar jungfrutrana i Sverige, vilket var i Uppland 2001. Så årets observation av en långstannade individ i Kvismaren var mycket efterlängtdad bland en ung generation fågelskådare. Det har nu setts 13 jungfrutrana i Sverige vilket innebär att Kvismaren kan stoltsera med drygt 23 % av alla fynd i landet. Som närmast häckar jungfrutrana i sydöstra Europa.

Summary

Never before have we seen so many rare birds in Kvismaren in one year. Here we present the three most extreme sightings this year.

For the second year in a row a Pacific Swift showed up at Rysjön, and not only once, but twice. Is it the same bird as last year and is it the same bird that showed up twice this year?

Maybe most likely yes, but in between the two sightings in Kvismaren this year there were sightings in both Denmark and Germany. So it seems like there was a small inflow to Europe at the time.

On May 12 a Buff breasted sandpiper was discovered on Fornskinnsåkrarna. That may not sound so rare, but this was a displaying male! It's just the third sighting ever made of this in Sweden.

Kvismarens third (!) Demoiselle Crane was discovered at Bärsta on the 11th of June and it stayed until the 18th. This is a species with some history in the area. Sweden's first Demoiselle Crane was shot in Kvismaren in 1857, and in 1992 the second bird for the area was observed in Fiskinge. With this year's bird a total of 13 Demoiselle Cranes have been observed in Sweden and 3 (23 %) of these have been discovered in Kvismaren.